

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายจรัญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๕๓

วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพความเป็นสมาชิกวุฒิสภาของนายไพบุลย์ นิตะวัน ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ (๕) หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง คำร้องของผู้ร้องขอด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ หรือไม่

คำร้องของผู้ร้องฉบับลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ (ฉบับแรก) มีข้อบกพร่องบางประการ และต่อมาผู้ร้องได้แก้ไขเพิ่มเติมคำร้องดังกล่าวโดยลำพังแต่เพียงผู้เดียวโดยที่สมาชิกวุฒิสภาที่ร่วมเข้าชื่อครั้งแรกมิได้ลงลายมือชื่อในคำร้องที่แก้ไขฉบับลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ (ฉบับหลัง) และมีได้มอบหมายให้นายเรืองไกร ลีภิพัฒน์ เป็นผู้ดำเนินการแทนแต่อย่างใด กรณีมีประเด็นต้องพิจารณาว่า คำร้องที่แก้ไขฉบับลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ (ฉบับหลัง) สมาชิกวุฒิสภาที่ร่วมเข้าชื่อในคำร้องฉบับลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ (ฉบับแรก) จะต้องลงลายมือชื่อในคำร้องที่แก้ไข (ฉบับหลัง) หรือไม่

เห็นว่า ตามคำร้องฉบับลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ (ฉบับแรก) ปรากฏลายมือชื่อของสมาชิกวุฒิสภาจำนวนทั้งหมด ๑๖ คน ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาในขณะนั้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ แล้ว ส่วนคำร้องฉบับลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ (ฉบับหลัง) เป็นผลจากการดำเนินการตามคำสั่งของตุลาการประจำคดีที่สั่งให้ผู้ร้องแก้ไขคำร้อง ซึ่งเป็นการแก้ไขเฉพาะส่วนที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) เท่านั้น กล่าวคือ เป็นการแก้ไขเฉพาะข้อเท็จจริง

หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง และเหตุผลสนับสนุนในคำร้องให้ชัดเจน การที่นายเรืองไกร ลีภิพัฒน์ ซึ่งเป็นผู้ร้องคนหนึ่งลงลายมือชื่อแต่ผู้เดียวเป็นเพียงข้อผิดพลาดเล็กน้อย ไม่มีผลกระทบต่อเงื่อนไขการยื่นคำร้องในส่วนสาระสำคัญ และเมื่อตุลาการประจำคดีมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาแล้ว กรณีถือได้ว่าเป็นการรับคำร้องฉบับลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ (ฉบับแรก) ไว้พิจารณาวินิจฉัย โดยอนุโลมให้คำร้องฉบับลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ (ฉบับหลัง) เป็นส่วนหนึ่งของคำร้องฉบับลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ (ฉบับแรก)

ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นว่า คำร้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๓) ในอันที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ประเด็นที่สอง การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นกรณีต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๖ ซึ่งมีผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ (๕) หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าไปก้าวกายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม...” บทบัญญัติมาตรานี้มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกวุฒิสภาก้าวกายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นหลักการที่เคยมีอยู่เดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้รวมถึงสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเพิ่มเติม อีกทั้งกำหนดข้อห้ามเพื่อมิให้มีการแทรกแซงการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ของข้าราชการไว้ด้วย

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดมาตรการห้ามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ทั้งกรณีการแทรกแซงการปฏิบัติราชการ หรือการบริหารงานบุคคลตามปกติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางทุจริตหรือประพฤตินิชอบโดยใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ แล้ว จะเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าว อยู่ในหมวด ๑๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย ส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งประเด็นสำคัญน่าจะอยู่ที่คำว่า “เพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” ซึ่งหมายความว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจะก้าวกายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือของผู้อื่น อันหมายถึงประโยชน์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด เป็นการเฉพาะ หรือของพรรคการเมืองใดมิได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งหมายความว่า ในการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา จะต้องเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยตรงไปตรงมา เพื่อให้กลไกในระบบการบริหารงานภาครัฐได้ดำเนินการไปตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของระบบคุณธรรม ป้องกันการถูกก้าวกายหรือแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญนั่นเอง

การที่คุณหญิงจรรุวรรณ เมณฑกา ในฐานะปฏิบัติหน้าที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินได้มีหนังสือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ ตผ ๐๐๐๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ถึงประธานคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายประธานวุฒิสภา ขอทราบความเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายประธานวุฒิสภาในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อประกอบการปฏิบัติราชการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และการที่ผู้ถูกร้องในฐานะประธานคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายประธานวุฒิสภา ได้มีหนังสือ ที่ สว (คกม.) ๐๐๑๒.๑๒/๒๐๔ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ส่งบันทึกความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายประธานวุฒิสภาไปให้คุณหญิงจรรุวรรณ เมณฑกา นั้น เป็นการกระทำตามกรอบอำนาจหน้าที่ของประธานคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายประธานวุฒิสภา อีกทั้งความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นเพียงความเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายประธานวุฒิสภาที่พิจารณาเสร็จแล้ว มิใช่เป็นความเห็นส่วนตัวหรือเป็นคำแนะนำหรือคำสั่ง ซึ่งไม่มีผลผูกพันให้หน่วยงานใด หรือบุคคลใดต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด อีกทั้งผู้ถูกร้องมิได้กระทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หากแต่คำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องยังมิได้เข้าไปก้าวกายหรือแทรกแซง การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง

ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จึงมิใช่การกระทำที่ต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๖ อันจะเป็นเหตุให้สมาชิกภาพความเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ (๕)

อาศัยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงเห็นว่า สมาชิกภาพความเป็นสมาชิกวุฒิสภาของนายไพบุลย์ นิติตะวัน ไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ (๕)

นายจรัญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ